

chrift  
a van  
octor  
minst  
Kerk-  
vrij-  
werd  
dagen  
toeten  
schen  
met  
at dit  
nog  
an ons  
rijkt.

om de Kerk in Indië zelfstandig te maken. En we hopen, dat de Commissie daarbij ook de regeling voor de Kerken in Indië zal weten te treffen, dat tegelijk de bezwaren, die tegen de erkenning der Gereformeerde Kerken bestonden, zullen wegvallen.

In de *Wachter* van 9 Nov. komt het volgende verslag voor van Ds. J. van der Meij, dat de Kerkeraad van Edmonton, Canada, ons verzoekt over te nemen:

Edmonton, Canada.

Op den avond van 21 Oct. werd een kerk georganiseerd te Edmonton, Canada. Achtien belijden de leden, waaronder negen hoofden van gezinnen met 23 kinderen, traden tot de gemeente toe. Tot onderlingen werden gekozen de broeders Frederik Baron en Hendrik Kippers, tot diaken Gijbert Roseboom. Scriba des kerkeraads is Mr. H. Kippers, 118 Griesbach St., Edmonton, Canada. Een tweetal traden toe door belijdenis, terwijl de meesten intijds hunne attesten hadden opgevraagd uit de Geref. Kerken van Nederland.

Met groot genot bracht ik twee Zondagen en de tusschenliggende week onder de broeders door. Het genot was wederkerig. De lang verbeide wens om tot gemeente te worden, kwam nu tot vervulling. Men genoot weer eens den dienst des Woords en der Sacramenten. Zondag 31 Oct. werd het H. Avondmaal bediend en tevens vier kinderen gedoopt. Drie hiervan waren uit het huisgezin van F. Baron, een broeder die bijna vier jaren in de verzuiling woonde. Een ander stemde tot groote blijdschap en dank aan God. Met teedere zorg had de Heere over hen allen gewaakt en hen thans tot een kudde in liefde te samen gevoegd.

Voor een tijd kenden de gereformeerde Hollanders in Edmonton elkander niet. Een broeder had reeds een jaar in deze stad gewoond, toen hij zeer toevallig ontdekte dat nog andere gereformeerde stamgenooten zich in de stad gevestigd hadden. Ook door het treurig afsterven van twee kinderen uit het huisgezin van Kippers zocht en vond men elkander. Van dien tijd af hield men geregeld goddienstige samenkomsten en dat wel in een tent, voor dat doel aangekocht. Deze tent is voorloopig een geschikte vergaderplaats, en zeer toepasselijk klonk het schoone vers dat we samen zongen:

Men hoort der vromen tent weergalmen  
Van hulp en heil ons aangebracht.

De gemeente is klein, maar vol van goeden moed. Omdat Edmonton ons meest noordelijke gemeente is en de meeste Wachterlezers met deze streek ten eenenmale onbekend zijn, willen we aan dit verslag een paar woorden toevoegen. Edmonton ligt ten kleinste vijftienhonderd mijlen Noord over de grenslijn van Montana en Canada. Het is een welvaargestad stad van ongeveer 25,000 inwoners. Hoewel het de meest noordelijke stad is van enige betekenis in heel Amerika, 300 km men toch gerust voorstellen dat deze stad een groote toekomst heeft. De stad is prachtig gelegen als centrum van een groote en zeer vruchtbare landstreek. Drie voornaamste spoorwegen loopen in dit centrum uit. Van uit deze plaats baant de Grand Trunk and Canadian hare spoorlijn steeds verder Westwaarts, en de Canadian Northern immer hooger Noordwaarts. Tal van vlekken en dorpen, niet alleen West- en Oostwaarts, maar vooral ook naar het Noorden verrijzen op de vlakke prairien en vinden in Edmonton hun markt en voorraadshuis. In de stad zelf is alles leven en bedrijvigheid. Nergens vindt ge naar evenredigheid van de bevolking meer „real estate offices“ dan hier. Huizen, winkels, enz. verrijzen als paddestoelen uit den grond. Een universiteit is in aanbouw. Ook een parlementgebouw, want in Edmonton woont de gouverneur van Alberta en komt de regering des lands te samen. Rondom de stad zijn vele steenkolenmijnen. De dagloonen zijn hoog. Levensmiddelen een weinig hooger dan in de Westelijke Staten, terwijl vleesch en steenkolen er veel goedkoper zijn. Van Nederland zullen ongetwijfeld nog velen naar deze plaats immigreren, maar ook voor onze menschen in de overbevolkte steden van de Oostelijke Staten is hier een schoone kans. Geref. Hollanders met geld en ondernemingsgeest zouden hier vooral welkom zijn. We zagen in Edmonton gaarne een flinke, krachtige gemeente opgroeien. En waarom niet? Men woont er juist 300 aangeen als in Grand Rapids, Holland, Muskegon, Paterson, Chicago enz., waar de menschen bovendien elkander reeds te veel verdringen. „Vervult de aarde“ is tevens een Bijbelsch bevel. Ook behoort de gedachte aan „the Wild West“ niet af te schrikken, want „the Wild West“ bestaat alleen nog maar in de kranke verbeelding van menschen die het Westen nog nooit gezien hebben.

Rondom Edmonton is het land nog goedkoop. In den omtrek van honderd mijlen en natuurlijk vooral verderaf zijn nog vele „homesteads“ van 320 acres te verkrijgen van het allervruchtbare land. Flinkte boerderijen worden nog verkocht van de 15 tot de 25 dollar per acre op schoone gelegene plaatsen. Natuurlijk, dit kan niet lang meer duren, want de bevolking neemt snel toe. Eer er tien jaren verloop zal op deze plaatsen veel veranderd zijn. 45 bushels tarwe en 100 bushels haver per acre te maaien, is in deze streken volstrekt geen zeldzaamheid. Die aangename stad of landerijen informatie begeert, schrijfe gerust aan onze leden in Edmonton. Er is niet één van de broeders die in real estate handelt, en hun inlichtingen zijn beter te vertrouwen dan die van landagenten, die maar al te vaak ons volk misleiden, om daarmee zichzelf te bevoordeelen.

Het klimaat rondom Edmonton laat niets te wenschen over. Ten gevolge van de warme winden die langs de Rocky Mountains gaan, is de koude niet zoo streng als men wel zou verwachten. Het is meestal een stille natuur. Harde en onstuimige winden zoals men die in Zuidelijke gelege plaatsen aantreft, zijn hier onbekend. 't Is waar, de thermometer wil wel eens dalen tot 50 beneden nul en soms tot 60, maar dit zijn de uitzonderingen, en dan is de atmosfeer zoo droog, dat het nog niet kouder gevoeld dan 20 onder nul in een meer vochtig klimaat. Ten bewijze dat een mensch hier best den winter trotseeren kan, diene, dat de tarwe in den herfst gezaaid wordt en bijna altoos goed den winter overkomt. De meeste winters geniet men helderen zonneshijn dat te kunnen arbeiden. Zeventig mijlen Noord van Edmonton is het begin van een nieuwe H. Nedersetting. Twee gezinnen van de Chr. Geref. kerk te Edmonton

namen daar ook hunne homesteads en denken er aanstaande voorjaar heen te trekken. Met die zich daar reeds gevestigd hebben en een paar gezinnen die men uit het oude Vaderland verwacht, zal ook hier binnenkort een gemeente tot stand kunnen komen.

Onze toepassing in deze: De School zorgt dat ze vele predikanten levere, want de oogst is groot en de arbeiders weinige, en de kerken zorgen om veel te collecteeren voor de Algem. kas der Iaw. Zending, waarvan wij in onze Classis zeer afhankelijk zijn, zal onze Kerk krachtig uitbreiden in deze uitgebreide en door God zoo rijk gezegende gewesten.

J. VAN DER MEY.

De Kerkeraad der Gereformeerde Kerk voegt hier 't volgende aan toe:

Naar aanleiding van bovenstaande deelen wij u mede, dat wij volgaarne bereid zijn inlichtingen te geven over Canada, Edmonton, enz. Men wende zich daartoe tot ondergetekende. Mochten er enkelen plan hebben de reis te ondernemen. Men verzuiene niet dit aan den kerkeraad te melden met bijvoeging van het tijdstip, wanneer men uit Holland vertrekt. Wij hopen u af te halen en zoo mogelijk voor werk en woning zorg te dragen.

Namens den kerkeraad,  
Hoogaachtend,  
De wwe in Chr.  
H. KIPPERS, Scriba.  
118 Griesbachstr., Edmonton.  
Alta Canada.

Voor zooverre de broeders gaarne het Gereformeerde element te Edmonton willen versterken, hebben we geen bezwaar om dit schrijven te plaatsen. Maar eenig objectief oordeel vellen over de vraag, of deze streek voor Hollandsche kolonisten metterdaad geschikt is, kunnen we niet. De verantwoordelijkheid voor dit schrijven blijft dus geheel voor rekening van den Kerkeraad.

[RED.]

### Dereeniginggeleiden.

ZENDINGSHOSPITAAL TE MODJOWARNO.

Het is een ietwat wonderlijk boekje, dat ons aangeleide geeft, hier het een en ander te melden omtrent de inrichting, wier naam boven dit artikelje staat.

De wonderlijkheid zit niet in de typographische uitvoering, want het boekje komt van de drukkerij van den heer J. Bootsma te 's-Gravenhage, en dus is er typographisch niets op aan te merken. Maar niettemin begint het vreemde reeds aan den blik. Immers, op den omslag staat, behalve de woorden: „Zendingshospitaal te Modjowarno“, ook nog dit te lezen: „Jaarboekje voor 1909“.

„Jaarboekje voor 1909“ is een uitdrukking, een aanduiding, die taakkundig volkomen juist is; maar men vraagt zich natuurlijk, bij de lezing ervan op den omslag, onmiddellijk af, hoe iemand er toe komt, in de tweede helft van 1910 een jaarboekje uit te geven voor het reeds afgelopen jaar 1909?

De titel binnen in geeft echter eenige opheldering. Daar leidt het namelijk „Jaarboekje voor 1909“. Dat doet vermoeden wat de strekking van het boekje is, het zal een verslag zijn over 1909. Juist zoo. Maar een verslag is heel iets anders dan een jaarboekje, onder welke benaming men gemeenlijk verstaat een boekje, dat men gedurende een geheel jaar ter hand nemen kan om het te raadplegen ter zake van aangelegenheden over dat jaar, waarvoor het bestemd is.

Intusschen geeft de samensteller van het verslag er eenige opheldering van, hoe hij tot zijn verkeerd ten lijd gekomen is: „Evenals het vorige jaar, willen wij ook thans weer onze arbeid in zijn verschillende onderdeelen splitsen, en ieder onderdeel afzonderlijk bespreken. Aan gezien het kleed, waarin wij dit geven, niet zoozeer is dat van een „jaarverslag“ als wel van een „jaarboekje“, zullen wij in sommige opzichten in herhalingen moeten vervallen; het voordeel hiervan is, dat men ieder jaar één geheel ontvangt, en dus voor de beantwoording van verschillende vragen niet tot vorige jaargangen zijn toevlucht behoeft te nemen. Bij de behandeling van ons werk, zullen wij ons niet alleen bepalen bij wat is, maar ook bij wat er komen moet. Wil ons leven werkelijk leven zijn, dan moet er wezen voortgang“.

Het komt ons voor, dat de gedachtegang in deze uiteenzetting niet volkomen logisch is, en dat het verkeerde gebruik van het woord „jaarboekje“ er niet door wordt gerechtvaardigd. We zouden echter op deze zeer ondergeschikte kwestie zelfs de aandacht niet gevestigd hebben, indien de wonderlijkheden ermede ten einde waren geweest. Maar dit is niet het geval; deselfde onduidelijkheid en onjuistheid van gedachtegang, die in het hierboven gewaakte euvel uitkomt, spreekt even sterk in de geheele samenstelling van het boekje.

Een verslag over de werkzaamheid eener zendingeninrichting is uit den aard der zaak bestemd voor een publiek, dat bijna geheel uit niet-medici bestaat. Vandaar, dat er geen reden kan zijn, in zoo'n verslag als het een medische zendingeninrichting betreft, allerlei medische bijzonderheden op te nemen. Die behooren tehuis in een wetenschappelijk werk, indien ze tenminste zóó belangrijk zijn, dat de wetenschap er haar nut mee kan doen.

De samensteller van dit verslag heeft gemeend, alles in één verslag te moeten samenbrengen. Zoo hebben we gekregen een boekje met den volgende inhoud: een gewoon verslag, 10 pag. omvattend; een indeling der ziektegevallen, 18 pag. omvattend, vol voor leeken volkomen onverstanebare en waardelooze mededeelingen; een photo van een door ziekte zwaarlijvig geschoonden mensch;

eenige afzonderlijke mededeelingen betreffende chirurgische ziekten; een statistiek der blaassteenoperaties, 16 pag. omvattend; een statistiek der verlossingen, 18 pag. omvattend; een staat der geboorten; eenige mededeelingen omtrent oogziekten en interne ziekten; een financieel verantwoording en een samen-

vattning, 6 pag. omvattend; een staat van het personeel; een contribuanten lijst; vijf graphische overzichten, alleen voor medici; eenige plaatjes vóór en achterin.

Een boekje met zoodanigen inhoud is voor het gewone publiek totaal ongeschikt, en geen medicus zal er ook gebruik van maken, omdat hij niet ten onrechte zal oordeelen, dat wetenschappelijke bijzonderheden hem op andere

wijze moeten worden aangeboden en niet in een voor het groote publiek bestemd, zij het ook voor hetzelfde onbruikbaar, boekje.

Er valt van het bewuste jaarboekje dan ook niet veel anders te zeggen, dan dat het een uitstekend voorbeeld geeft, hoe een verslag van een zendingshospitaal — een verslag, dat voor het gewone publiek bestemd is — zeker niet moet worden ingericht. Het is dan ook te hopen, dat de verslaggever het volgende jaar niet weer zal pogen iets buitengewoons te geven, maar tot de gewone verslagmethode zal terugkeren.

Immiddels willen we het bij deze critiek niet laten, maar liever uit het boekje althans iets medeleen en wel wat gevonden wordt in het eigenlijke verslag, waarin o.a. de volgende cijfers voorkomen, die van de omvangrijkheid van den arbeid van het hospitaal een beeld geven: Opgevoerd werden 1406 patienten, waaronder 124 christenen; het aantal verpleegde zieken bedroeg 5843, en het gemiddeld aantal pat., dat dagelijks door ons werd verpleegd, 180. Politiekisch riepen 5919 personen om hulp in (2434 Christenen en 3485 Islamieten); dagelijks behandelde wij er gemiddeld 120. In het geheel bedroeg dus het aantal patienten 7325 (2558 Christenen en 4767 Islamieten), dat der verpleegdagen 5843 en dat der consultaties 36967.

De resultaten van de behandeling der patienten worden in het verslag zoo gunstig genoemd, dat de verslaggever, zich plaatsende op het standpunt van den medicus, „een gevoel van zelfvoldaanheid niet onderdrukken“ kan. Geve de Heere, dat het resultaat van den geestelijken arbeid, die in dit hospitaal in zijn dienst verricht wordt, even gunstig zij, al valt het ook niet binnen de waarneming van den mensch, ook niet van den zending-arts.

### Officiële Berichten.

Kort verslag van de vergadering der classis Haarlem, 13 Dec. 1910.

De vergadering wordt geopend door Ds. Speelman, die, nadat Ps. 84: 3 is gezongen en 1 Petr. 5 is gelezen, voortgaat in gebed. Het moderamen wordt samengesteld als volgt: Ds. v. d. Meulen, procces; Ds. v. Wijk, scriba; Ds. Speelman, assessor.

De credentiebrieven worden nagesien en in orde bevonden. De kerken van Zaandam en Velsen hebben een secundus-ouderling. De notulen der vorige vergadering worden voorgelezen en goedgekeurd.

De voorzitter spreekt Ds. Hummelen van Haarlemmeer (Oostrijde) een woord van hartelijk welkom toe.

De Vries brengt rapport uit in zake het arbeidsveld der Evangelisatie. Besloten wordt aan de kerken van Haarlem op te dragen de Evangelisatie in Zandvoort, Bennekom, Heemstede, Bloemendaal en Schoten; aan de kerk van Halfweg de Evan. in Spaarndam; aan de kerk van Vijfhuizen: N. en Z. Schalkwijk; aan de kerk van Velsen: Santpoort en Driehuizen; aan de kerk van Westaan: Nauerna en Assendelft (Noord); tot de communicatie; aan de kerk van Krommele: Krommeveld en Assendelft (Zuid); tot de communicatie; aan de kerk van Beverwijk: Casticum, Heemkerk, Uitgeest en Wijk aan Zee; aan de kerk van Wormer: Jisp en O.-Knollendam; aan de kerk van Wormerveer: W.-Knollendam en Zandijk.

Aan de kerk van Wormerveer wordt op verzoek toegeestaan, met de kerk van Zaandam de zaak van de Insituering der kerk te Koog-Zaandijk ter hand te nemen.

Behandeling der ingekomen stukken. In zake een candidatuur-diaken vraagt en verkrijgt de kerk van N.-Vennip advies. Ds. Breukelaar rapporteert aangaande de Zending. Mede in verband met het nieuwe arbeidsveld voor N. Holland, Solo, wekt de rapporteur de kerken der classis op tot verhoogde activiteit in zake de Zending.

Bij de rondvaart vraagt de kerk van Krommele den steun der classis, daar ze voor groote financiële bezwaren staat, omdat ze dringend noodzakelijk een grooter kerkgebouw moet bouwen. De classis spreekt hare groote blijdschap er over uit, dat de jonge gemeente van Krommele zich aldus ontwikkelt, en besluit, genoemde kerk ten krachtigste te steunen, overtuigd, dat deze, in eigen kring, al het mogelijke doet.

De kerk van Zaandam deelt mee, dat de insensmelting van A en B aldaar, schoone resultaten heeft en nog niet-inneengesmolten kerken tot bemoeiend voorbeeld wijst.

De kerk van Wormer vraagt 3 vacature-beurten aan, wat toegeestaan wordt. Voor het komend trimester zijn voor die beurten aangevraagd Haarlem B en C en Halfweg.

De praeses, Ds. v. d. Meulen, sluit de vergadering met dankzegging.

Namens de classis Haarlem:  
L. v. Wijk, scriba.

### Buitenland.

Duitsland. De Gemeenschapsbeweging.

Enigen tijd geleden schreef het alsof men in de kringen die door de Gemeenschapsbeweging ontstaan zijn, zich wilde losmaken van de „Pinksterbeweging“ en alsof men over het algemeen voeling met de landseker verlangde te houden. Wij kunnen nu niet zeggen, dat het tegendeel openbaar werd, maar wel, dat er teekenen zijn die doen zien, dat de „Gemeenschapsbeweging“ nog altijd een open hot zijn voor de mannen die het spreken in tongen voor de hoogste geestesopenbaring houden. En als deze daarbij in de landseker een instituut sien, waaruit het leven Gods is geweken, zodat men in houte „Gemeenschappen“, verenigingen of gezelschappen, het sleuevoedsel moet zoeken, dat in de landseker niet meer geboden wordt, dan is het niet te verwonderen dat er een seker vijandige houding tegenover de landseker aangenomen wordt. Dit kwam uit op de Landsekerische Conferens die in September 11. in Mecklenburg gehouden werd. Op de vergadering hield de predikant Clorius een referaat over het thema: „Wat verwacht de landseker voor haar bloei van de Mecklenburgsche Gemeenschapsbeweging“.

Voor Kerkelijke eenheid maakt men zich in sommige kringen van de nieuwe wereld nog al druk. De oplossing van alle kerkgenootschappen in één groot lichaam is het ideaal. Van Episcopale zijde zal men nu een uitnodiging aan alle kerken van het Christendom zenden, om in een groot congres bijeen te komen, teneinde te overwegen, of het niet mogelijk is, weer de eenheid van den Apostolischen tijd te verkrijgen. Natuurlijk zal zulk een eenheid groote offers eischen. Bisdon Brent van de Episcopale Kerk verklaarde, dat hij, om deze

Uit Beieren kwamen uit verschillende streken berichten omtrent een ongesond drijven dat in de Gemeenschapskringen gevonden wordt. Te Poppeneuth bij Furch worden gebedsamen-

komsten gehouden, die geheele nachten door duren en die tot ekstatische toestanden leiden. Bij een 16 jarig meisje deden zich verschijnselen van Godsdienswaanzin voor, zoodat zij naar een krankzinnigengesticht moest vervoerd worden. Op een andere plaats van Midden-Franken wordt het spreken in tongen aangenomen als te zijn een bewijs, dat er een vernieuwde uitroeping des Heiligen Geestes heeft plaats gehad, zoodat men de menschen daartoe zoekt te brengen.

De voorganger der vrije gemeente heeft de hulp der overheid tegen deze secte die, volgens zijn inzicht, voor het algemeen welzijn gevaarlijk is, ingeroepen. Hij beweerde, dat het voortwoekeren van deze geestelijke epidemie voor de geestelijke gezondheid van het volk even gevaarlijk worden kon als een cholera-epidemie. Ook het dekenaat van Furth heeft gemeend tegen deze drijver te moeten ingaan; het verzoekt het Consistorium, het verlof van de Kerk tot het houden van deze samenkomsten in te trekken. Er is veel taal voor de overheid noodig om binnen de grenzen harer bevoegdheid blijvend te verhinderen, dat zich geestdrijverij van het volk meester maakt, als in de dagen van de wederdoopers, toen Luther den raad geven moest hen, die zich als dolle honden aanstelden, ook als dolle honden dood te slaan. Daarbij heeft zij ook te waken dat zij de vrijheid van conscientie niet aanrandt.

Engeland. De Staatskerk en de vrije kerken in Wales.

Het verslag der Koninklijke Commissie tot onderzoek van de kerkelijke verhoudingen in Wales is in het licht gesonden. Reeds jaren lang klaagden de vrije kerken in Wales er over, dat de Anglicaanse staatskerk in hun land door staatsgeld kunstmatig in een positie gehandhaafd wordt, die niet in overeenstemming is met hare beteekenis; waarom zij aandrongen op verbreking van den band tusschen kerk en staat in Wales. Het Engelsche parlement wees in 1906 een commissie aan om dit vraagstuk te onderzoeken; zij bestaat uit negen leden, waarvan vijf tot de Anglicaanse en vier tot de vrije kerken behooren. Maar al heeft deze commissie vier jaar gearbeid, tot een resultaat kwam zij niet; op elke vergadering werden door de leden meningen voorgestaan die lijnrecht tegenover elkander stonden, en bijna elk lid heeft van zijn recht gebruik gemaakt om bij het algemeen verslag een afzonderlijke nota te voegen.

Een van de Nonconformistische leden verklaarde, dat hij het verslag niet kon onderteekenen, omdat van meet af het onderzoek zóó geleid werd, dat de vragen naar het eigenlijke punt in kwestie weggevoerd werden en wijl de resultaten van het onderzoek in het verslag verdraaid worden weergegeven. Twee andere leden der commissie kregen er in hun afzonderlijke nota over, dat zij niet in staat waren aan de beaardelingen der commissie een werkzaam aandeel te nemen door het eigendunkelijk optreden van den voorzitter, Vaughan Williams. Zij beschuldigen den voorzitter, dat hij het hooren van getuigen die veel licht konden verspreiden, geweigerd heeft en dat hij statistische opgaven, die aan de commissie geronden waren, achterwege hield. Daarentegen beweren twee Anglicaanse leden der commissie in hun afzonderlijke nota, dat de door de Nonconformisten geleverde statistische opgaven „verwonderlijk incorrect“ geweest waren. Maar dit neemt niet weg, dat de statistische gegevens die in het verslag der commissie voorkomen, al zijn ze ook volgens de Anglicanen niet geheel betrouwbaar, toch duidelijk aantoonen, dat, gelijk men aan Ierland recht gedaan heeft, men ook in Wales recht behoort te doen. In Ierland is voor een veertig jaar de band tusschen de Anglicaanse kerk en den Staat doorgesneden, omdat men het niet recht vond, dat een overwegend Roomsche bevolking belastingen zou opbrengen om de kosten van den eeredienst der Episcopale kerk te betalen. Nu is in Wales hetzelfde het geval.

Blijkens het verslag der Commissie heeft Wales eens bevolking van 2,012,917 personen, waarvan 743,647 door de verschillende kerken zijn toegelaten tot het gebruik van het Avondmaal. Hiervan behooren 193,081 tot de Episcopale kerk en 550,566 tot de vrije kerken. Van de laatste behooren 175,747 tot de Congregationalisten, die vroeger independenten genoemd werden; 170,617 tot de Calvinistische Methodist; 143,835 tot de Baptist; 40,811 tot de Wesleyaanse Methodist en 19,870 tot andere kerken. De Nonconformisten, of leden der Vrije kerken, behooren nu op grond van deze cijfers, dat de Anglicanen ongeveer een derde deel der bevolking uitmaken; terwijl de Anglicanen den nadruk leggen op het feit, dat zij van alle kerken nog de meeste leden hebben. De Anglicanen bezitten 1546 kerkgebouwen en op elke 130 leden een predikant; de Nonconformisten bezitten 4669 kerken en één predikant op de 200 leden. Het inkomen der Anglicaanse predikanten bedraagt dooreen 3,600, terwijl het verslag er over klaagt dat het tractement der predikanten van vrije kerken in vele gemeenten veel te laag is. Daarbij zijn vele kerkgebouwen van vrije kerken zwaar met hypotheek belast.

In het verslag der commissie wordt den Nonconformisten verweten, dat zij zich sterk op het terrein der politiek bewegen; deze verdienende zich echter met de opmerking, dat de Anglicaanse kerk, die met politieke oogmerken aan het land opgedrongen is, hen tegen hun wensch tot het doen aan politiek dwingt. Ook beweren de Anglicanen in het verslag, dat de Staatskerk door doopen, aanneming tot lidmaat, huwelijksbevestigingen, begravenissen en Zondagsscholen veel meer werk doet, dan men uit het getal leden zou kunnen afleiden. Wij vermoeden, dat er ook leden der Anglicaanse kerk zijn, die hen sleuevoedsel in de vrije kerken zoeken, zonder hun lidmaatschap van de Anglicaanse kerk op te zeggen, en daarom voor doop, huwelik enz. van haar diensten nog gebruik maken.

De jongste verkiezingen in Engeland zijn zoo uitgevallen, dat te verwachten is, dat binnen korten tijd de „disestablishment“, dat is de losmaking van den band tusschen kerk en staat, der Anglicaanse kerk te verwachten is. En dan komt Schotland voor „disestablishment“ aan de beurt.

N. Amerika. Streven naar kerkelijke eenheid.

Voor Kerkelijke eenheid maakt men zich in sommige kringen van de nieuwe wereld nog al druk. De oplossing van alle kerkgenootschappen in één groot lichaam is het ideaal. Van Episcopale zijde zal men nu een uitnodiging aan alle kerken van het Christendom zenden, om in een groot congres bijeen te komen, teneinde te overwegen, of het niet mogelijk is, weer de eenheid van den Apostolischen tijd te verkrijgen. Natuurlijk zal zulk een eenheid groote offers eischen. Bisdon Brent van de Episcopale Kerk verklaarde, dat hij, om deze

eenheid te verkrijgen, gewillig was om alles wat hij onderscheidend in zijn kerkelijke gemeenschap gevonden had, er aan te geven.

Dit offer is dunkt ons te groot. Elk genootschap zal zijn eigenaardige leerstukken offer moeten brengen. Het genootschap dat de minst rijke, minst zeggende geloofsbelijdenis heeft, zal het Credo van die verenigde Kerk moeten opstellen. De andere genootschappen zullen dan het ene geloofstuk na het andere als balast over boord moeten werpen.

Het doet ons denken aan het beeld, dat Spurgeon eens gebruikte ter illustratie van de eischen, gesteld door de ongelovige wetenschap aan de Kerk.

Wij reizen in een koets over de steppen van Rusland. De paarden rennen met geweld voort. Maar de wolven zijn op ons. Wat moeten wij doen? Er wordt voorgesteld, dat we den wolven een kind toewerpen. Terwijl de wolven het kind verslinden, hebben wij den tijd om ze vooruit te komen. Maar als ze ons eens weer mochten inhalen? Wel, dappere man, verp uw vrouw uit. „Alles wat een mensch heeft zal hij geven voor zijn leven.“ Geef bijna elke waarheid er aan, in de hoop er een over te houden. Werp de inspiratie weg en laat de critici se verslinden. Werp de verkiezing overboord en heel het oude Calvinisme; dat zal een heerlijk feest zijn voor de wolven. Werp weg de leer van de natuurlijke verdorvenheid en der eeuwige straf. Nu hebben wij het ruijtuig wonderlijk verlicht. Nu nog een andere uitworp. Offer het groote offer. Weg met de leer der verzoening!

Zoo ongeveer moet het ook gaan zal de voorgestelde eenheid der Kerken tot stand komen. De waarheid moet er voor ten offer gebracht. Doch dat vinden velen niet zoo kwaad. Wat men geloofd, doet niet ter zake, als men maar goed leeft. En al gaas er dan enkele of de meeste van de oude leerstukken teloor, wat is dat vergeleken met de eenheid der Kerk? Het offer is te groot. En de eenheid, die er door bereikt zou worden, is niet een gewenschte, van God gewilde eenheid. De volmaakte eenheid der Kerk, waarnaar het hart van elk kind des Heeren dorst, komt in deze onvolmaakte beoelening niet tot stand.

J. Pierpont Morgan heeft \$ 100,000 aangeboden om deze vereniging van alle kerken te bevorderen. Het geld vermag veel. Maar men moet al wonder onder den invloed van het geld liggen, als men de gedachte koestert, dat een geestelijke eenheid door geld kan tot stand gebracht worden. Zoo oordeelt de Amerikaanse *Wachter*, en wij zijn het daarmee eens.

### Gemengd Nieuws.

Hoe droevig het is op Godsdiensstijl terrein ook in N.-Amerika gesteld is, bleek onlangs uit een schrijven in *The Christian Work and Evangelist*. De schrijver heeft het oog op de Staten van Nieuw-Engeland. Van een bepaald stadje, dat hij goed kent, deed hij de volgende mededeelingen:

In straat A wonen 24 mannen, de meesten dertig hoofden van gezinnen, die nooit een Kerk bezochten om een Godsdiensstijl bij te wonen; 4 mannen bezoeken geregeld de Kerk, doch slechts eenmaal per dag.

In straat B vindt men 26 mannen die nooit ter Kerk gaan, 8 mannen bezoeken 200 nu en dan eens het bedehuis; 3 zijn geregelde Kerkbezoekers.

Zoo gaat de schrijver voort om te komen tot het resultaat, dat in het stadje dat hij op het oog heeft, 99 mannen nooit een voet zetten in een Kerkgebouw; terwijl 17 mannen geregeld en 13 nu en dan de Kerk bezoeken.

De schrijver zegt alleen rekening gehouden te hebben met het Protestantse deel der bevolking; het Roomsche liet hij er buiten. Het is een bedroevende toestand en dat in een streek, waar weleer de ernstige, vrome, stipte Puriteinen woonden!

De schrijver noemt vijf oorzaken voor den droevigen achteruitgang op het gebied van het godsdiensstijl leven. En wel: 1. het verslapen van de ouderlijke tucht; 2. het maken van de Zondagschool tot plaatsvervangster van de kerk; 3. het Zondags-nieuwblad, dat het Evangelie geworden is van niet ter kerk gaande leden; 4. de automobielwoede, die duizenden genootschapsleden den eersten dag der week door de straten der stad en langs landelijke wegen rijdende, doet doordringen; 5. het allegen van betoeken op den Zondag, waardoor men niet alleen zelf uit de kerk blijft, maar ook anderen verlost de samenkomsten der gemeente te versnuimen.

De hoofdzakel zal wel zijn, dat de ware vrees Gods bij velen niet gevonden wordt.

WILHELM.

### Voor Kinderen.

KERSTFEEST.

Wanneer in een aanzienlijk geslacht een kindje wordt geboren, dan is er doorgaans vreugd bij velen.

Dat hebben we allen nog niet lang geleden kunnen zien, toen ons Prinsesje Juliana geboren werd. Dat was een blijdschap bij groot en klein, heel het land door. En de ouderen onder ons herinneren zich nog best, dat het evenzoo was, toen in 1890 de Prinses geboren werd, die nu als Koningin over de Nederlanden regeert.

En toch, hoe voornaam ook een jonggeborene onder ons door afkomst weten mag, toch is dat nog altijd maar op zich zelf beschouwd niet heerlijk dan anderen, een menschenkind. Doch het Kerstfeest spreekt ons van Een, van wien geschreven staat: Zij gilt veel schooner dan de menschenkinderen, van Een die wel ons vleesch en bloed aannam, maar die toch uit de hemelen was; Een die God evengelijk was, maar mensch is geworden om onzen wil. Dat is Jezus Christus, de Heere, die al was bij den menschen in alles gelijk, toch reeds wijl hij geen sonde gekend heeft boven allen staat, en dat te meer wijl hij de Zoon des menschen maar ook de Zoon van God is.

Zoo is het dan ook volkomen begrijpelijk, al kwam Hij in nederigheid, dat allen die Hem liefhebben, in dit Kind te Bethleem geboren een nog hooger en meer heerlijk zien dan in eenig vorst of groote dierde aarde. Zoo verstaan we ook wat de dichter uitroept:

Voor ons is 't Wonderkind geboren;  
God gaf ons Zijnen Zoon.  
Zijn schouders is 't gebied beschoren,  
Hij treedt op Davids troon.  
Zijn naam is Wonder, Raad en Sterkte,  
God, die de wereld torent,  
Der eeuwen Vader, die 't al werkte,  
De ware Vredelovst.

Het is dus alleszins verklaarbaar, dat er blijdschap was, toen het Kindeke Jezus geboren was. Maar het was een blijdschap en jubel van anderen aard dan bij de geboorte van aardse menschen wordt vernomen. Want van de Zaligmaker, die Bethleem geboren, juichten de heilige engelen: „Eere zij God in de hoogste hemelen, vrede op



saarde, in de menschen een welbehagen". En de menschen die zich verheugden waren geen zeken en edelen. Jozef en Maria behoorden zeker niet tot de aanzienlijken; de herders die kwamen tot de kribbe, al evenmin. Koning Herodes wist niet eens, dat het Kindeke was geboren, en Keizer Augustus droeg er evenzoo geen wetenschap van. Zelfs de Schriftgeleerden van Jeruzalem, schoon zij konden weten waar en wanneer de Christus zou geboren worden, hadden er geheel niet op gelet.

Toch was van Christus voorspeld, dat zich velen over Zijn geboorte zouden verblijden, en dat woord is ook allengs vervuld. Eerst deden het enkelen, toen duizenden, thans miljoenen, gelijk ook ons Kerstfeest getuigt. En eenmaal zal blijken, dat het is een groote schare die niemand tellen kan, uit alle taal en volk en geslacht.

Belangrijke en vooral heugelijke gebeurtenissen worden onder de menschen vaak herdacht. Dit is ook goed, en de Heere God had het zelfs aan Israël bevolen. Zoo gedenken wij elk jaar den geboortedag onzer Koningin; zoo ook die van ons zelf en onze vrienden, en evenzoo groote feiten uit de geschiedenis als b.v. den slag van Waterloo.

Het is dus volkomen begrijpelijk, dat zij die in den Heere Jezus gelooven, nu al vele eeuwen lang Zijn geboorte herdenken en dat doen met blijdschap.

Wel is dat gedenken, wel is het Kerstfeest niet door de Heere ingesteld, zoodat we verplicht zijn dat te vieren. Maar er zijn vele dingen die niet als een gebod zijn gegeven, maar ook allerminst verboden zijn, ja die goed zijn en heugelijk. Nergens staat b.v. geschreven, dat wij gedenken naar de heidenen moeten zenden, en toch is dat zeker Gods welbehagen. De vraag is maar, of wat we doen naar de Schrift, tot eer des Heeren is. Ook schaaft het niet, dat ons den juiststen dag van des Heilands geboorte niet bekend is. De zaak is, dat we ons „over Zijn geboorte verblijden" en met den psalm dichter juichen kunnen:

Hij heeft gedacht aan Zijn genade,  
Zijn trouw aan Ierel nooit gekrenkt;  
Dit slaan al 's aardrijks einden gade,  
Nu onze God Zijn heil ons schenkt.  
Juicht dan den Heer met blijde galmen,  
Gij, gansche wereld, juicht van vreugd;  
Zingt vrolijk in verheven psalmen  
Het heil, dat 'daard' in 't rond verheugt.

Dat zien we op ons Kerstfeest vervuld, nu tot 's aardrijks einden toe gedacht wordt het heil, dat God in Zijn Zoon aan de wereld heeft geschonken, zoodat die gansche wereld, kleinen en grooten, wordt opgewekt om God te loven. En al is nu niet alle Kerstfeestvieren het ware en rechte, toch zijn daar duizenden op het wereldrond, die zich verheugen met een onuitspreklijke en heerlijke vreugd over wat God gedaan heeft, toen Hij Zijn eeniggeboren Zoon in de wereld zond. God geve ons allen, jongen en ouden, op de Kerstdagen den zegen te smaken „van die groote blijdschap, die al den volke wesen zal". Als alle Kerstfeesten laug voorbij zijn, zal die vreugd nog duren, ja tot eeuwigheid.

#### BRIEFWISSELING.

J. P. van D. te B. Gaarne zullen we na Nieuwjaar antwoorden. Doch de eerste vraag behoort — dat gevoelt u zelf — niet in deze rubriek thuis.

HOOGENRIJK.

#### Gereformeerde gezindheid.

##### Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Glanerbrug, H. Lanning, cand. te Zweloo. — Middelhamis, A. v. Dijk, te Oude- water. — Binschoten en Spakenburg (A.), J. Sybessa, te Hattem. — Moordrecht, M. v. d. Zanden, cand. te Putten. — Asperen, R. Sybrandy, te Zalt-Bommel.

AANGENOMEN: Op- en Neder-Andel (N.-Br.), H. v. d. Zanden, cand. te Putten. — Harmelen, C. A. v. Nood, te B. okzijl.

BEKANT: Tweede Exloermond, N. Diemer, te Dronrijp. — Parmerend, D. B. Hagenbeek, te Ouderkerk a/l. IJssel. — Hollandscheveld, A. Brummelkamp, te Vrijhoeven-Kapel. — Tholen, J. Sybrandy, te Stiens. — Westermolen (Gr.) en Moordrecht, H. v. d. Zanden, cand. te Putten.

Maatsluis. Voor Kerk (A), was Vrijdagavond 16 Dec. een genotvolle avond.  
Het pausmatig orgel, vervaardigd door den heer A. Standaart, te Rotterdam, werd, na een kort woord van den heer H. van der Meulen, voorzitter der Orgelcommissie, aan den Kerkeraad overgedragen en ingebruik genomen.

De J. Vonk heeft een rede aan de hand van Ps. 150 en wees er op, waar de muziek toe leiden moest.  
Ook dit orgel handhaafde den roem van den vervaardiger. De bespeeling is gemakkelijk; het geluid vol en schoon; het uitzigende is een waar sieraad.

##### Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Harmelen, R. P. A. Rutgers, te Warmond. — Hoornaar, J. E. Klomp, te Hoog- Bloklund. — Waddingsveen, Dr. J. D. de Lind van Wijngaarden, te Putten o/d. Veluwe. — Niehove (Gr.), J. J. P. Heeringa, cand. te Zuidhorn. — Langerak, J. R. B. Feijkes, cand. te Dordrecht. — Arnhem, J. P. Pauwse, te Bennekom. — Veendam, J. P. Cannegieter, te Bergen (N.-H.). — Ouddorp (N.-H.) (toes.), P. Groot, te Kwadijk.

AANGENOMEN: Rijstien, J. H. F. Remme, te Vinkeveen (Uc.). — Wijdenes (toes.), Dr. N. de Jager Meesbroek, te Helmond. — Oostburg, G. W. Kobus, te Rockanje. — Gieszen-Nieuwkerk c. a., D. J. Lazonder, te Zoutelande (Z.).

BEKANT: Moordrecht, J. C. Kars, te Steen- bergen. — Kolhorn, J. D. Dardenne Ankringa, te Lutjewierum. — Borculo, Th. H. Ph. van Papen- rechte, te Saeck. — Heenvliet, J. S. King, te Sloen. — Retrachement (Z.), J. J. S. Steenmeijer, te Oterdom. — Neerlangbroek, W. de Lange, te 's-Graveland.

Geabonneerden op DE HERAUT wordt beleefd verzocht, de abonnementsgelden over het kwartaal, eindigende 31 Dec., ten bedrage van f 1.20, per postwissel over te maken, welken men gelieve te adresseren aan  
De Administratie van „De Heraut", Amsterdam.

De abonnementsprijs van De Heraut is f 1.20 per kwartaal.  
Van de inlezenaren op het premie- werk PRO REGE, wordt de tweede kwartaal- betaling ad f 1.25 per aangevraagd een- plaar, eveneens gaarne ingewacht.

Na ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

DE ADMINISTRATIE.

Amsterdam, Dec. 1910.

## Advertentien.

Zoo de Heere wil, hopen onze geliefde Ouders

Da. J. SLUIJS

EN

F. F. W. SLUIJS—Bode,

den 31 Dec. 1910 hunne

25-jarige Echtvereeniging

TE HERDENKEN.

En op 17 Jan. 1911 hoopt onze geliefde Vader te herdenken, dat hij 25 jaren in de bediening des Woords is werkzaam geweest.

Hunne dankbare Kinderen.

Rotterdam, Dec. 1910.

Heden behaagde het den Heere door den dood van ons weg te nemen op den leeftijd van 77 jaren onzen geliefden Broeder

DIRK VAN RAMSHORST.

Vele jaren diende hij de Kerk des Heeren te dezer plaatse met al de liefde van zijn hart als opniemer. Voor velen was hij een raadman en helper. Thans rust hij van zijn arbeid. Zijn nagelatenheid zal onder ons in zegening zijn.

De Kerkeraad der Geref. Kerk:

J. G. KUNST, Praeses.

A. MIDDELKOOP, Scriba.

Nijkerk, 15 Dec. 1910.

Heden ontliet op het onverwachte in volle verkeerbaarheid des geloofs

CORNELIS ADRIANUS STOOVE,

in den ouderdom van 63 jaar.  
Vele jaren heeft hij de Kerk des Heeren als ouderling gediend en is op elk terrein des levens, waar hij geroepen werd, een trouw getuige geweest voor den naam des Heeren. Zijn leven was Christus en die zijn sterfden gewin. Verloofte de Heere zijne Weduwe en de Kinderen.

Namens den Kerkeraad der

Geref. Kerk te Zelst:

W. VERHOEF Nt., V.D.M., Praeses.

A. W. REIJNDERS, Scriba.

Zelst, 20 Dec. 1910.

Het behaagde den Heere, op Zondag 18 December j.l. door den dood uit onzen kring weg te nemen, onzen geliefden Broeder en mede opniemer

MACHIEL ADRIANUS LOS.

Schoon wij hem noode missen, dankbaar stemt het ons, dat zijn heengaan vrede was.

Namens den Raad der Geref. Kerk

van Zuidrecht:

Dr. J. E. VONKENBERG, Praeses.

T. ZWART, scriba.

Zuidrecht, 21 Dec. 1910.

In den ouderdom van ruim 73 jaar nam de Heere heden tot Zich mijnen geliefden Vader

Dr. MAARTEN VAN MINNEN,

Emeritus predikant bij de Geref. Kerk van Utrecht.

A. H. VAN MINNEN.

's-Gravenzande, 22 Dec. 1910.

Begravenis te 's-Gravenzande, 26 Dec., nam. twee uur.

## L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten,

WESTERMARKT No. 21

AMSTERDAM.

TE KOOP voor de meestbelovende:

DE HERAUT

van 1877—1907 gedeeltelijk los.

Brieven franco onderlett. P. aan het bureau van De Heraut.

INDIE.

Ondergeteekende verzocht vriendelijk doch dringend, wanneer iemand van Gereformeerde huize naar Indië vertrekt, opgave te mogen ontvangen, al is het per briefkaart, van naam en stoomschip.

D. J. B. WIJERS.

Konink (Weltevreden).

Geldelijke nood.

Met hartelijken dank bericht het Bestuur der Ned. Vereeniging van Vrienden der Waarheid de goede ontvangst der volgende giften.

Van J. V. te Parmerend f 2.50; A. L. K. te Fijnjaar f 1.00; Collectie Kerk te Bussum f 23.—; door Prof. Dr. F. L. Rutgers uit Haarlem f 5.—; van N. N. te Amsterdam f 25.—; door Br. J. den Besten van A. f 25.—; van de familie H. te A. f 25.—; van H. W. te U. f 40.—; van de Wed. L. den Haag f 1.—.

Onder de gevers troffen wij onze oude vrienden aan. Moge er nog velen hun voorbeeld volgen.

Onder de Kerken bleef alleen die van Bussum ons steunen. Zijn er nog niet meerdere Kerken, die met dankbaarheid terugzien op den arbeid door onze oeffenaren in haar midden verricht?

Namens het Bestuur:

Prof. Dr. F. L. Rutgers, Voorzitter.

Dr. B. VAN SCHILVEN, Vice-Voorzitter.

G. H. A. GROSHUDE, Secretaris.

J. IJSEBRAND, Penningmeester.

Koninkweg 223.

Bij J. H. KOK te Kampen ver- scheen zooten:

Kerkelijke

Deputaten.

hun werking en bevoegdheid, inzonderheid gelijk den gekend worden uit de Handelingen der Zuid-Hollandsche Synoden en Deputaten,

— door —

Dr. H. C. RUTGERS.

264 Pag. Prijs f 2.—.

## SIMOONS & Co.

Commissionairs in Effecten

DAMRAK 11 :: AMSTERDAM.

Aan- en Verkoop van Effecten.

Verzilveren van Coupons. - -

Geven en nemen Geld op

prolongatie.

Chr. School te Twijzel.

Dringende bede om noodzakelijke hulp!

Onze kas is leeg; de penningmeester heeft geen geld om de salarissen te betalen. Help ons toch! Tot heden heeft de Heere ons rijklijk gezegend; dat Hij verder uitkomst moge geven! Vergeet onze bondgenooten onze arme Chr. School?

Het Bestuur:

J. MOOK, Voorzitter.

S. JAGERSMA, Secretaris.

Twijzel, December '10.

## Nicolaas Beets

door G. VAN RIJN.

Dit belangrijke werk zal verschijnen in 3

deelen a f 4.— ingesaid, f 4.75 ge-

bonden, en worden versierd door vele illustra-

tien. Het eerste deel is verschenen en wordt na

bestelling direct afgeleverd door

Boekhandel W. TEN HAVE,

v/h Hovekers Boekh. - Amsterdam.

Zooten verschenen bij J. H. KOK te

Kampen:

De persoon van den Middelaar in

de nieuwere Deutsche Dogmatiek.

REDE

bij de overdracht van het Rectoraat aan de

Theologische School te Kampen, op

6 Dec. 1910 gehouden door

Dr. A. G. HONIG.

Klein 40 formaat. Prijs f 0.90.

WILT U NU EENS 5 KEURIGE BOEKEN?

Koop dan onderstaande.

No. 1. Dat groote werk van LION CACHET,

get. „Het land mijner Vaders", bijna

300 bladz. en met platen versierd.

„ 2 en 3. Dat keurige werk van STRAUS,

get. „Heilons Bodevaart", ook 2 groote

deelen.

„ 4. De beschrijving van de gevangenschap

van Hugo de Groot op Loevestein, ook

een groot boek, 300 bladz.

„ 5. Nog gratis er bij een groot formaat werk

van Dr. KUYPER.

Zeldzaam dus, en daarom alleen in deze maand.

Zend postwissel a. n. b. a f 1.25, dan ontvang

u ze franco thuis. Dat is dus slechts a 25 cent

per ex. Wie f 1.80 zend, ontvangt No. 1 in den

oorspronkelijken stempelband. Vraag pakket

„Hugo de Groot" aan

H. VERHOOG, Halfweg.

Heden verschenen bij G. LOS te Leliden en

alom verkrijgbaar:

Alles is Uwe.

Zeven preken

— DOOR —

J. J. IMPETA.

Dienaar des Woords te Katwijk a/Zee.

Prijs 90 cent ing., f 1.25 in Prachtband.

Nieuwjaarspakket.

No. 1. Dat mooie verhaal van v. d. Post,

get. „Ignas Prinsloo, of Volharding bekrond."

Me dunkt als ge de titel maar hoort, begeert ge

het al, en al ge den inhoud leest, dan gaat er

seker direct een postwissel naar het bekende

adres. Een paar hoofdst. 1. Dierik Uijls. 2. De

terugtocht. 3. Lotgevallen van Prinsloo. 4.

Karel Landman achterhaalt Hendrik Polgieter.

5. Ignas en Immeje vereenigd. 6. De Zult's

vallen aan, doch worden afgeslagen. 7. Britsche

soldaten bezetten Natal enz. enz. Zoo zijn er

19 hoofdstukken, ruim 200 bladzijden en met

10 platen. No. 2. Nog 200 n. m. boek van

J. A. Wormser (n. Chr. verh.) get. „Klaas Kater,

ook met 10 platen. 175 bladz. No. 3. Nog een

groot boek met 10 platen, prijs f 1. No. 4.

Beschrijving van Damos of Baden. 160 bladz.,

vroegere prijs f 1.50. No. 5. Gedenkboek van

het Koninkrijk beoek aan Zeeland, met 19

keurige platen. No. 6. Nog een boek, voor de kin-

deren, met verh., verren, raadsels enz. En No. 7.

Nog een groot werk, b. v. Leidsens ontzet.

Zeeblad bij Kijkduin of een dergelijke, wanneer

de voorraad van de e. g. n. op mocht zijn.

Ieder die dus leere 7 boeken voor al f 1 thuis

ontvangt, zal zich zeker niet behoeven te be-

klagen, daar de No. 1 en 2 reeds het dubbele

waard zijn.

Doch let nu op, wat we daar bij nog gratis

geven: Van No. 8—12 vier kleine, en van

13—16 vier groote, teken-, lees- of prenten-

boeken, alle grooter dan een schrift. No. 17—30.

15 mooie ansichtkaarten. No. 31—35. Vier

keurige uitgewerkte, dichtslaannde, gekl. kaarten

(als een boekje) alle met wenschen en verjes.

No. 36—40. Vier bijpassende enveloppen. No.

41—44. Drie groote uitrekkarten met wensch.

No. 45—48. Drie pass. envel. No. 49—52. Vier

kleinere uitrekk. No. 53—57. Vier pass. envel.

No. 58—70. Twaalf gebloemde tekenkaartjes.

No. 71—90. Twintig kleine N. jaarskaarten alle

met wensch. No. 91—110. Twintig enveloppen.

En ten slotte nog een portefeuille maandkalen-

der om op een kaart te plakken. Begrijpt

u dat nu? Doch dat komt er ook niets op aan,

ieder die mij f 1 zendt, en 20 cent voor porto,

lijst per postwissel (zegels per brief 5 cent

meer), ontvangt geheel deze verzameling franco

thuis. Wie f 1.25 zendt, ontvangt er ook nog

bij een complete zelfdrukkeij, waarmee ge 1, 2

of 3 regels gelijk kunt bedrukken, dus ook uwe

kaarten, brief, en enveloppen. Wie f 1.65

zendt, ontvangt No. 1 en 2 in keurige stempel-

banden, met drukkeij dus f 2. En wie 2

pak gelijk bestelt, ontvangt gratis een maad-

kalender 1911 met platen. Bestel spoedig aan

H. VERHOOG, Halfweg, en schrijf er

vooral bij: Voor N. jaarspakket uit De Heraut.

## LEVENSVERZEKERING

de Nederlanden van 1845

## BRAND - VERZEKERING

INBRAAK

DEN HAAG (vroeger Zutphen) Directie HENNY

KAPITAAL f 4.000.000.00

RESERVEFONDS ruim f 1.429.000.00

WERKZAME AGENTEN GEVRAAGD.

## Wed. P. VAN EIJK & ZONEN

Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Damrak 60.

Bijkantoren: AMSTERDAM, Dam 13-15-17.

HILVERSUM, Langestraat 65.

HAARLEM, Kruisweg 69.